

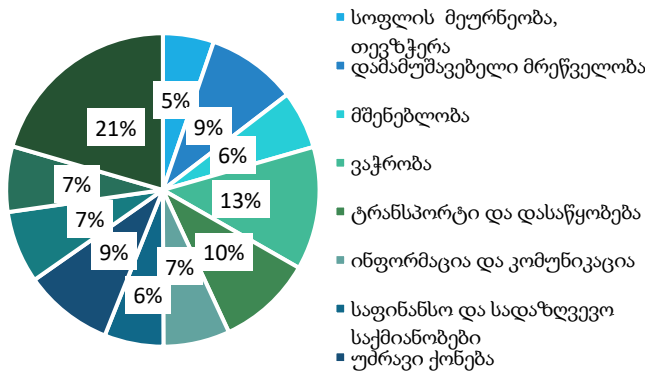
სექტორის მიმოხილვა

ზოგადი ტენდენციები

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნულმა სამსახურმა (საქსტატი) 2024 წლის მეორე კვარტლის ეკონომიკური მიმოხილვა გამოაქვეყნა. გამოცემის თანახმად, სოფლის მეურნეობის, მეტყევეობის და მეთევზეობის სექტორებში რეალური მშპ 2023 წლის პირველ კვარტალთან შედარებით 0.7%-ით გაიზარდა. ამასთან, 2024 წლის პირველ კვარტალში სოფლის მეურნეობის წილმა ქვეყნის მთლიანი მშპ-ის 5.3% შეადგინა. სექტორში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების (FDI)

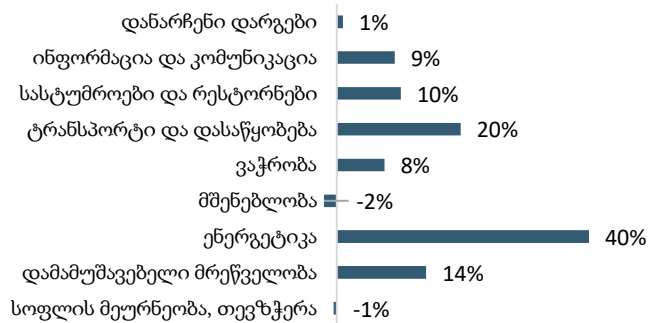
ტენდენციები უარყოფითი იყო. 2024 წლის პირველ კვარტალში სოფლის მეურნეობაში პირდაპირმა უცხოურმა ინვესტიციებმა -0.9 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც სექტორიდან კაპიტალის გადინებაზე მიუთითებს. ამავდროულად, სოფლის მეურნეობაში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები სხვა ეკონომიკურ სექტორებთან შედარებით დაბალი რჩება: 2024 წლის პირველ კვარტალში მთლიანი პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მხოლოდ -1%-ს შეადგენს.

მთლიანი გამოშვების სტრუქტურა, I კვარტალი, 2024

წყარო: საქსტატი, 2024

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები ეკონომიკის სექტორების მიხედვით, I კვარტალი, 2024

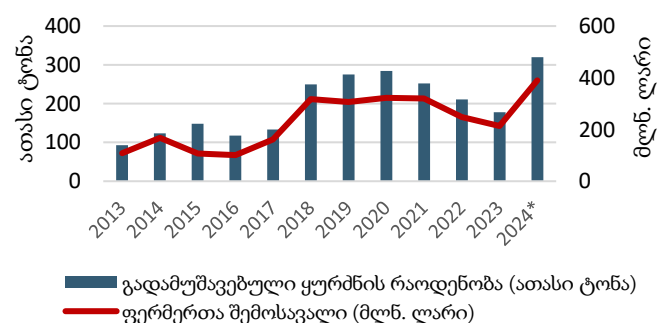

2024 წელს რთველი აგვისტოში დაიწყო. წინა წლების მსგავსად, საქართველოს მთავრობა სუბსიდირებას უწევს ყურძნის მოსავალს იმ ფერმერების დასახმარებლად, რომლებმაც კლიმატური პირობების გაუარესების გამო ზარალი განიცადეს. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენლების ინფორმაციით, სუბსიდიის მთავარი მიზანია დაბალი ხარისხის ყურძნის მწარმოებლებისთვის პროდუქციის გაყიდვის შესაძლებლობის უზრუნველყოფა.

ლის ჯიშის ყურძენში კილოგრამში მინიმუმ 8 ლარს იხდიან, შეუძლიათ მიიღონ სახელმწიფო სუბსიდია 4 ლარის ოდენობით კილოგრამზე. მიმდინარე წლის ოქტომბრის მონაცემებით, გაყიდულია დაახლოებით 320 ათასი ტონა ყურძენი, რამაც ფერმერებისთვის 390 მლნ ლარის გაყიდვის შემოსავალი უზრუნველყო.

კახეთის რეგიონში სახელმწიფო სუბსიდიის მიღება შეუძლიათ იმ კომპანიებს, რომლებიც მევენახეებს რეაგირების ჯიშის ყურძენში მინიმუმ 1.00 ლარს უხდიან. 13 სექტემბრიდან მთავრობა აანაზღაურებს საფერავის ჯიშის ყურძნის 1 კილოგრამზე მოსავლის მართვის კომპანიის მიერ განხორციელებულ ნებისმიერ შესყიდვას, რომელიც 1.50 ლარზე ნაკლებ ფასად განხორციელდა.

გადამუშავებული ყურძნის რაოდენობა და ფერმერთა შემოსავალი

რაჭაში, კომპანიებს, რომლებიც ხვანჭკარის მიკროოზონაში წარმოებულ ალექსანდროულისა და მუჯურეთუ-

წყარო: დვინის ეროვნული სააგენტო, 2024; გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო
შენიშვნა: 2024 წლის მონაცემები აღებულია 2024 წლის ოქტომბრის მდგომარეობით

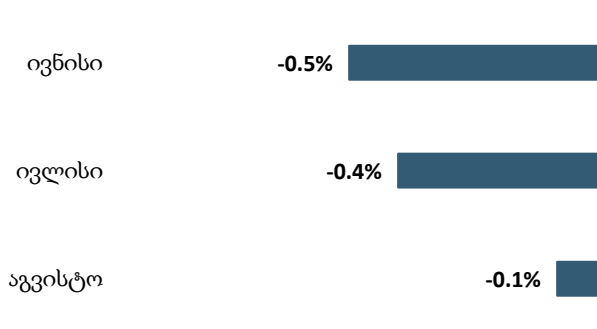
ფასების მიმოხილვა

ადგილობრივი ფასები

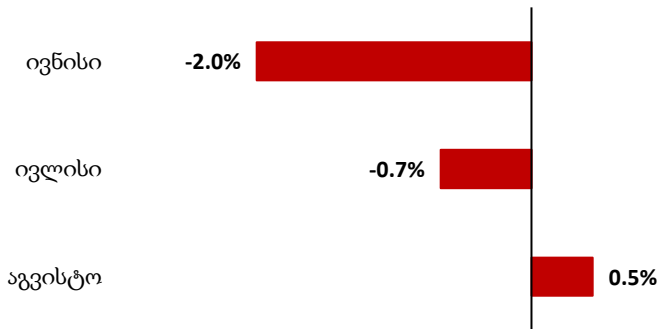
ივნისიდან დაწყებული, ქვეყანაში ფასების ყოველთვიური დონე გაზაფხულზე დაფიქსირებული ზრდის ტენდენციიდან კლებით შეიცვალა. კერძოდ, 2024 წლის ივნისში სამომხმარებლო ფასების ინდექსი (CPI) მაისთან შედარებით 0.5%-ით შემცირდა. ივლისსა და აგვისტოში ეს კლებადი ტენდენცია გაგრძელდა და სამომხმარებლო ფასები წინა თვესთან შედარებით, ივლისში 0.4%-ით, ხოლო აგვისტოში 0.1%-ით შემცირდა.

2024 წლის ივნისი-აგვისტოს პერიოდში სურსათისა და უალკოჰოლო სასმელების ყოველთვიური ფასები, სურსათის ფასების ინდექსის (FPI) მიხედვით, ასევე შეიცვალა. 2024 წლის ივნისსა და ივლისში სურსათის ფასები წინა თვესთან შედარებით 2.0%-ითა და 0.7%-ით შემცირდა. აგვისტოში კი შესაბამისი ფასების თვიური ცვლილება დადებითი იყო და 0.5% შეადგინა.

სამომხმარებლო ფასების ინდექსი წინა თვესთან შედარებით (ივნის-აგვისტო 2024)

სურსათის ფასების ინდექსი წინა თვესთან შედარებით (ივნის-აგვისტო 2024)

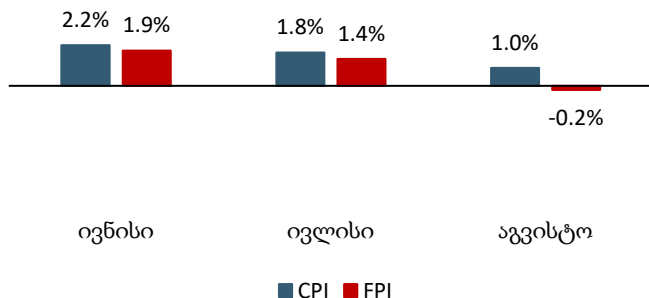

წყარო: საქსტატი, 2024. შენიშვნა: ინდექსის მნიშვნელობა წინა თვეში იყო 100

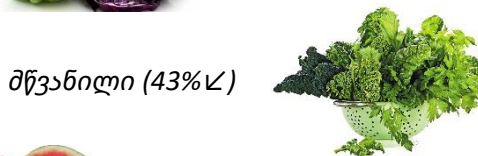
წლიურ ჭრილში, სამომხმარებლო ფასების ინდექსი (CPI) 2024 წლის ივნისი-აგვისტოს პერიოდში გაიზარდა. ივნისში სამომხმარებლო ფასების ინდექსი 2023 წლის ივნისთან შედარებით 2.2%-ით გაიზარდა, ხოლო ფასების წლიური ცვლილება 2024 წლის ივლისსა და აგვისტოში შესაბამისად 1.8%-სა და 1.0%-ს შეადგენდა.

2024 წლის აგვისტოში სურსათისა და უალკოჰოლო სასმელების ფასები წლიურ ჭრილში მცირედით -0.2%-ით შემცირდა, რაც სამომხმარებლო ფასების ინდექსზე (CPI) -0.05 პროცენტული პუნქტით აისახა. ყველაზე დიდი შემცირება დაფიქსირდა შემდეგ სასურსათო პროდუქტებზე:

სამომხმარებლო ფასებისა და სურსათის ფასების ინდექსების წლიური ცვლილება

კომბოსტო (44%↓)

მწვანელი (43%↓)

საზამთრო (33%↓)

წყარო: საქსტატი, 2024

სურსათის ფასებზე: სასურსათო პროდუქტებზე ფასების უმთავრესი ცვლილებები

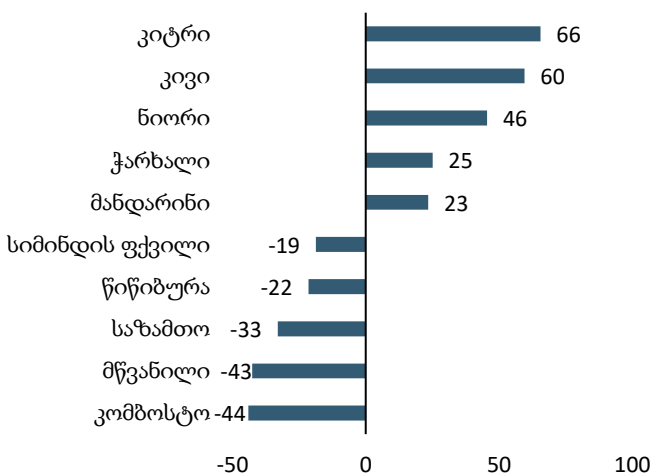
წლიურ ჭრილში ყველაზე დიდი შემცირება შემდეგ სასურსათო კატეგორიებში დაფიქსირდა: კომბოსტო (44%), მწვანელი (43%), საზამთრო (33%), წიწიბურა (22%), სიმინდის ფქვილი (19%). კომბოსტოს ფასებში წლიური ზრდა შეინიშნებოდა 2024 წლის დასაწყისიდან ივნისამდე, თუმცა ტენდენცია ივლისში შეიცვალა და აგვისტოში კიდევ უფრო მეტად შემცირდა. მწვანელის ფასები 2024 წლის დასაწყისიდან მერყობდა, მაისში წლიური ზრდის უმაღლეს მაჩვენებელს მიაღწია, ხოლო აგვისტოში – ყველაზე დაბალს. საზამთროს ფასებში კლების ტენდენცია შეინიშნებოდა 2024 წლის დასაწყისიდან ივნის-ივლისამდე, როდესაც ფასები მნიშვნელოვნად გაიზარდა, აგვისტოში კი ისევ შემცირდა. წიწიბურას ფასები მთელი წლის განმავლობაში სტაბილურად მცირდებოდა და ეს კლება კიდევ უფრო თვალსაჩინო იყო აგვისტოში, ივლისთან შედარებით. სიმინდის ფქვილის წლიური ფასების კლება იანვრიდან დაიწყო და უმაღლეს ნიშნულს 2024 წლის აგვისტოში მიაღწია.

მიუხედავად იმისა, რომ ზოგიერთი სასურსათო პროდუქტის ფასი მნიშვნელოვნად შემცირდა, სხვა პროდუქტების ფასებში აღინიშნა საგრძნობი ზრდა. ფასების ზრდის ტოპ ხუთეულში მოხვდა: კიტრი (66%), კივი (60%), ნიორი (46%), ჭარხალი (25%), მანდარინი (23%).

იმპორტზე მნიშვნელოვანი დამოკიდებულება, რაც განპირობებულია შეზღუდული ადგილობრივი წარმოებითა და მაღალი სეზონურობით, კვლავ რჩება საქართველოში

ველოში სურსათის ფასების მერყეობის განმაპირობებელ მთავარ ფაქტორად. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია შევისწავლოთ, როგორ განისაზღვრება კონკრეტული სასურსათო პროდუქტების ფასები და როგორ გადაეცემა ისინი საქართველოს აგროსასურსათო ბაზრებს შორის.

კვების პროდუქტების ფასების ყველაზე მაღალი წლიური ცვლილებები

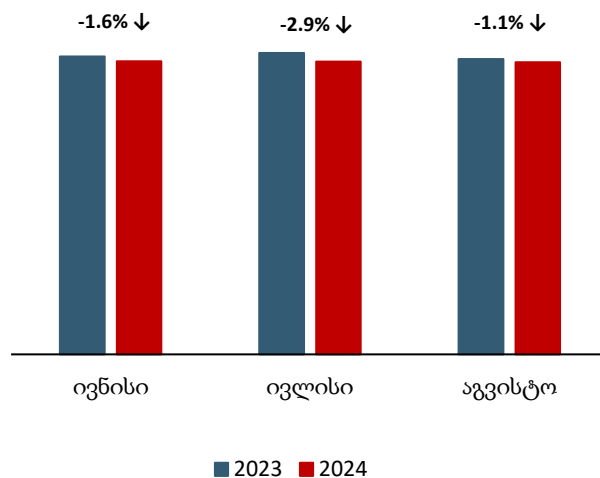
წყარო: საქსტატი, 2024

საერთაშორისო ფასები

2024 წლის ივნის-აგვისტოში საერთაშორისო ფასების კლების ტენდენცია გაგრძელდა. 2024 წლის აგვისტოში სურსათის ფასების ინდექსი, გაეროს სურსათისა და სოფლის მეურნეობის ორგანიზაციის (FAO) მონაცემებით, 2023 წლის აგვისტოსთან შედარებით უმნიშვნელოდ, 1.1%-ით შემცირდა. ფასები შემცირდა როგორც შაქრის (23.2%), ისე მარცვლეულის (11.9%) ქვეინდექსებში. ამავდროულად, წლიურ ჭრილში ფასები გაიზარდა რძის პროდუქტებზე (14.2%), მცენარეულ ზეთებსა (8.2%) და ხორცზე (3.7%).

ამასთან, FAO-ს შაქრის ფასების ინდექსი 2022 წლის ოქტომბრის შემდეგ ყველაზე დაბალ ნიშნულამდე დაეცა, რაც განპირობებულია ტაილანდსა და ინდოეთში 2024-25 სეზონისთვის წარმოების გაუმჯობესებული პერსპექტივით, რასაც ხელი შეუწყო ხელსაყრელმა ნალექებმა, რამაც სასარგებლო გავლენა იქონია შაქრის ლერწმის მოსავალზე და ნავთობის დაბალმა ფასებმა. თუმცა, ბრაზილიის შაქრის ლერწმის პლანტაციებში გაჩენილი ხანძრების გამო შექმნილმა შემფოთებამ თვის ბოლოს ფასების ზრდა გამოიწვია, რამაც საერთო კლება შეანელა.

საერთაშორისო ფასების წლიური ცვლილება (ივნისი-აგვისტო 2024)

წყარო: FAO, 2024

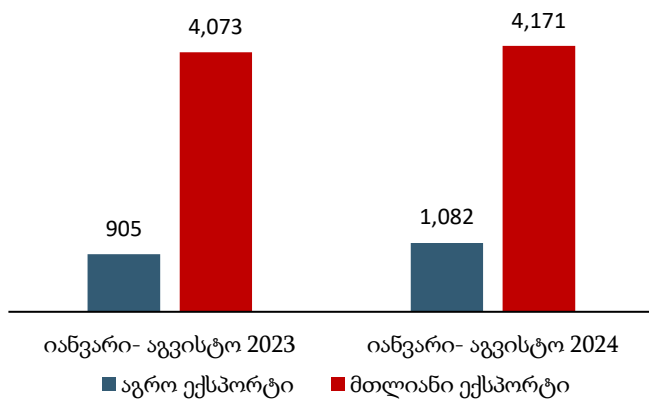
საერთაშორისო ვაჭრობა

2024 წლის იანვარ-აგვისტოში საქართველოს მთლიანმა ექსპორტმა 4,171 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, 2023 წლის იანვარ-აგვისტოს 4,073 მლნ-თან შედარებით, რაც წლიურ 2.4%-იან ზრდას შეესაბამება. ამასთან, სასოფლო-სამეურნეო ექსპორტმა შედარებით მაღალი, 19.6%-იანი ზრდა აჩვენა (2023 წლის იანვარ-აგვისტოს 905 მლნ აშშ დოლარიდან 2024 წელს 1,082 მლნ-მდე). მთლიანობაში, სასოფლო-სამეურნეო ექსპორტის წილი მთლიან ექსპორტში 2023 წელს დაფიქსირებული 22%-დან 2024 წელს 26%-მდე გაიზარდა.

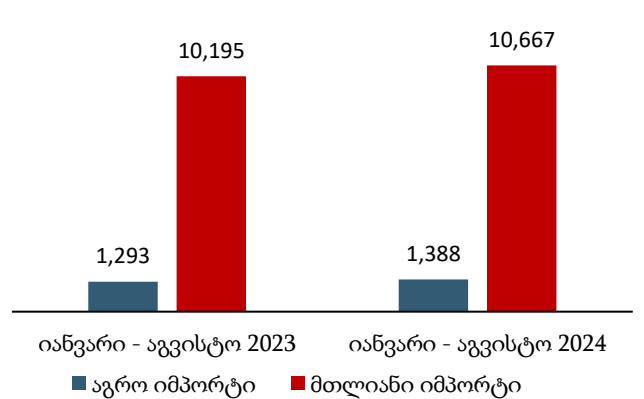
საქართველოს მთლიანმა იმპორტმა მთლიან ექსპორტთან შედარებით ოდნავ მაღალი ზრდა აჩვენა – 2023 წლის 10,195 მლნ აშშ დოლარიდან 2024 წელს 10,667 მლნ-მდე (4.6%). სასოფლო-სამეურნეო იმპორტი ამ ტენდენციას მიჰყვა და 7.4%-ით გაიზარდა – 2023 წლის 1,293 მლნ-დან 2024 წელს 1,388 მლნ აშშ დოლარამდე. შესაბამისად, სასოფლო-სამეურნეო იმპორტის წილი მთლიან იმპორტში არ შეცვლილა და ორივე წელს 13% შეადგინა.

მთლიანობაში, როგორც სასოფლო-სამეურნეო ექსპორტის, ისე იმპორტის ზრდა ზაფხულის პერიოდში გაგრძელდა. 2024 წლის ივნის-აგვისტოს 2023 წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებისას, სასოფლო-სამეურნეო ექსპორტი 23.7%-ით გაიზარდა, ხოლო იმპორტი – 8.5%-ით.

მთლიანი და აგრო ექსპორტი (მლნ აშშ დოლარი)

მთლიანი და აგრო იმპორტი (მლნ აშშ დოლარი)

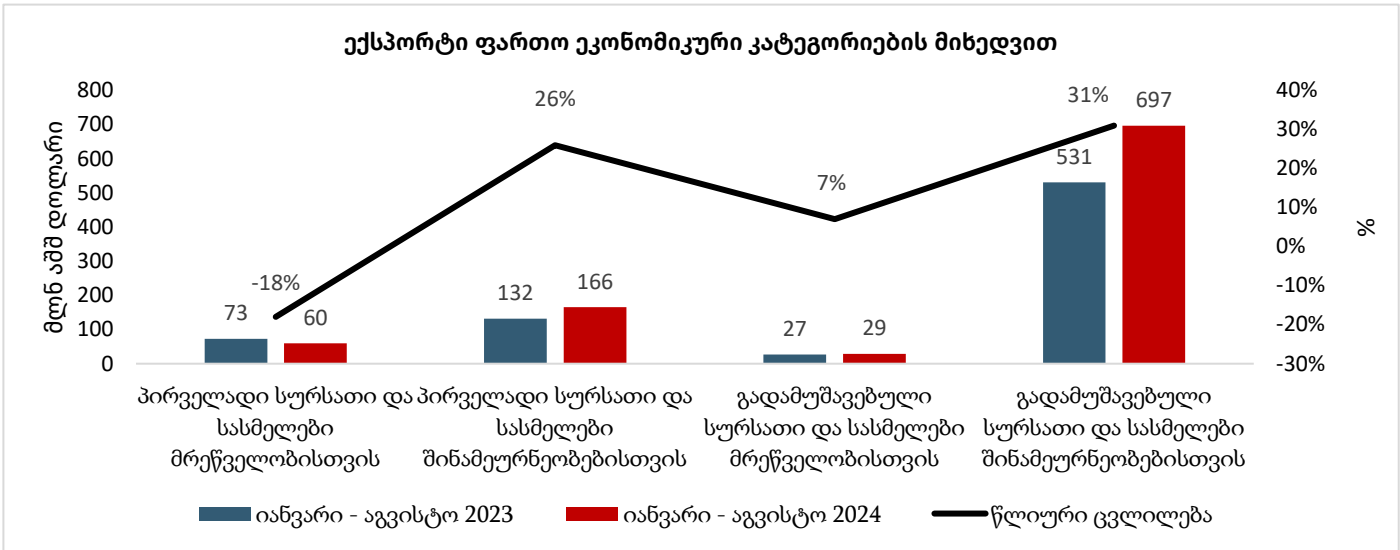
წყარო: საქსტატი, 2024

შენიშვნა: სასოფლო-სამეურნეო ექსპორტი და იმპორტი მოიცავს სურსათსაც

მთლიანი ექსპორტის ფართო ეკონომიკური კატეგორიების ჭრილში განხილვისას, წმინდა ზრდა, ჩვეულებრივ, გამომდინარეობს გადამუშავებული საკვებისა და სასმელების ექსპორტის აბსოლუტური მაჩვენებლის ზრდიდან (რომელმაც 168 მლნ აშშ დოლარის შეადგინა) და არა პირველადი საქონლიდან, რომელიც აბსოლუტურ მაჩვენებელში შედარებით ზომიერად, 21 მლნ აშშ დოლარით გაიზარდა.

საბოლოო მომხმარებლის მიხედვით დიფერენცირებისას, ყველაზე მაღალი, 31%-იანი ზრდა დაფიქსირდა შინამეურნეობების მოხმარებისთვის განკუთვნილი გადამუშავებული საკვებისა და სასმელების ექსპორტში (ზრდამ აბსოლუტურ მაჩვენებელში 166 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა). მას მოჰყვა შინამეურნეობების მოხმარებისთვის განკუთვნილი პირველადი საკვებისა და სასმელების ექსპორტის 26%-იანი ზრდა (თუმცა, აბსოლუტურ მაჩვენებელში ზრდა 34 მლნ აშშ დოლარს შეადგენდა). გარდა ამისა, ძირითადად ინდუსტრიული გამოყენებისთვის განკუთვნილი გადამუშავებული საკვებისა და სასმელების ექსპორტი 7%-ით გაიზარდა, და ბოლოს, ინდუსტრიული გამოყენებისთვის განკუთვნილი პირველადი საკვებისა და სასმელების ექსპორტი 18%-ით შემცირდა.

აღსანიშნავია, რომ გადამუშავებული საექსპორტო საქონელი შემცირდა და რომ ქართული ექსპორტის უმეტესობა შინამეურნეობების მოხმარებაზეა ორიენტირებული. მთლიანი სასოფლო-სამეურნეო ექსპორტიდან 91% მიმართულია შინამეურნეობების მოხმარებისკენ, ხოლო მხოლოდ 9% არის განკუთვნილი ინდუსტრიული გამოყენებისთვის.

წყარო: საქსტატი, 2024
მეზღვევა: სასოფლო-სამეურნეო ექსპორტი და იმპორტი მოიცავს სურსათსაც

პოლიტიკის მიმოხილვა

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ კორეულ კომპანიასთან საირიგაციო სისტემების დაპროექტებისთვის 12 მლნ აშშ დოლარის ხელშეკრულება გააფორმა

მსოფლიო ბანკის პროექტის "საქართველოს მედეგი სოფლის მეურნეობა, ირიგაცია და მიწა (GRAIL)" ფარგლებში, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ სამხრეთ კორეულ კომპანია Yoshin Engineering Corporation-თან საირიგაციო სისტემების დაპროექტებისთვის ორი საერთაშორისო ხელშეკრულება გააფორმა. შესაბამისი ხელშეკრულებები მოიცავს დეტალური საინჟინრო პროექტების/დიზაინის მომზადებას და ტექნიკურ ზედამხედველობას ტაშისკარის, ტირიფონის ზედა არხის, ზემო ალაზნის საირიგაციო სისტემების, შავლელეს მასივის სადრენაჟე სისტემისა და ნარეკავის წყალსაცავის სარეაბილიტაციო სამუშაოებისთვის. ორი ხელშეკრულების ჯამური ღირებულება 11,936,845 აშშ დოლარს შეადგენს.

დამატებითი ინფორმაციისთვის იხ. ბმული: <https://mepa.gov.ge/Ge/News/Details/22769/>

მინისტრი ხე-ტყის უკანონო მოხმარებაზე რეგულაციების გამკაცრებას აცხადებს

გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრმა, ბატონმა ოთარ შამუგიამ, მთავრობის სხდომის შემდეგ მედიის წარმომადგენლებთან საუბრისას განაცხადა, რომ სამინისტროს მიერ მომზადებული ცვლილებები სისხლის სამართლისა და ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსებში მიზნად ისახავს ხე-ტყის უკანონო მოხმარებაზე არსებული პასუხისმგებლობის ზომების გამკაცრებას. მინისტრის განცხადებით, ეს ცვლილება პრემიერ-მინისტრის ინიციატივით დაიწყო და გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ უკვე მოამზადა კანონპროექტი, რომელიც სისხლის სამართლისა და ადმინისტრაციულ კოდექსებში ცვლილებებს ითვალისწინებს.

დამატებითი ინფორმაციისთვის იხ. ბმული: <https://mepa.gov.ge/Ge/News/Details/22780/>

ISET-ის კვლევითი ინსტიტუტი
[სოფლის მეურნეობისა და სოფლის განვითარების პოლიტიკა](#)

ავტორები: ელენე სეთურიძე: elene.seturidze@iset.ge
გიორგი შავრეშიანი: giorgi.shavreshiani@iset.ge